

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою «Облік, аудит і податковий консалтинг»
(назва освітньої програми)

на тему: Методика складання та напрямки вдосконалення звітності підприємств (на прикладі ТОВ «Еко Терра Трейд»

Виконавець:

Студентка ЦЗВФН

Бильдіна Маргарита Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

Кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Москалюк Ганна Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2024

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У сучасних умовах звітність підприємств є надзвичайно важливою для різних стейкхолдерів будь-якого підприємства: власників, керівників, інвесторів, урядових органів та інших зацікавлених сторін. Вона дозволяє контролювати фінансове становище підприємства, аналізувати його результати та приймати важливі управлінські рішення. Звіти також забезпечують прозорість та довіру серед зацікавлених сторін, що важливо для здорової бізнес-екосистеми.

З розвитком технологій та зміною регуляторного середовища актуальність вдосконалення процесів звітування постійно зростає, підвищуються вимоги щодо прозорості та дотримання стандартів у всіх секторах економіки. Також важливою стає роль цифрових технологій у зборі, обробці та аналізі фінансової і нефінансової інформації, що робить процес звітності більш швидким, ефективним та точним.

Крім того адекватна фінансова звітність допомагає ідентифікувати потенційні ризики та вчасно реагувати на них, щоб зменшити їх вплив на підприємство.

Внесок низки українських вчених у розвиток звітування неможливо переоцінити. Так, серед вагомих дослідників у цій царині слід відокремити: Лемішовська О. С., Михайловський В. О., Гладій І. О., Шевчук К. В., Яремко І. Й., Заворітній М. В., Фоміна О. В., Поліщук О. Т., Шимко Н. О. (досліджували питання управлінської звітності); Добровольська О. В., Ганін В. І., Христофор А. В., Кравченко М. В., Даніленко О. В., Войтенко Т., Москалюк Г.О., Тонгобаш (вивчали різні аспекти підготовки та вдосконалення фінансової звітності), Кононенко, Л. В., Сисоліна Н. П., Чалий І., Чумаченко О. С., Уманців Г., Семенова С., Польовик Є. (приділяли увагу нефінансовій звітності в умовах сталого розвитку), Коваль Л. В., Черешнюк О., Леськів Т., Томчук О. Ф., Немеш Г. С. (аналітичні властивості фінансової звітності) тощо

Все наведене вказує на підвищену актуальність теми дослідження у кваліфікаційній роботі.

Мета дослідження – вивчення теоретично-практичних та методичних питань щодо процесу звітування українських підприємств, а також надання пропозицій щодо його вдосконалення.

Завдання дослідження окреслено у межах загальної мети, зокрема:

- визначити склад, види та нормативно-правове забезпечення звітності у сучасних умовах господарювання українських підприємств;
- розглянути особливості нефінансової звітності у в Україні та світі;
- дослідити інноваційні технології у процесі звітування;
- охарактеризувати діяльність ТОВ «Еко Терра Трейд»;
- провести та аналіз фінансового стану досліджуваного підприємства;
- встановити склад та особливості формування звітності ТОВ «Еко Терра Трейд»;
- оцінити стан діючої системи внутрішнього контролю на підприємстві;
- провести аналіз беззбитковості діяльності та ефективності використання оборотного капіталу на досліджуваному підприємстві;
- провести оцінку вірогідності банкрутства на ТОВ «Еко Терра Трейд»;
- виявити недоліки та дискусійні моменти у діючій системі звітування

ТОВ «Еко Терра Трейд», а також запропонувати ефективні шляхи її вдосконалення під час війни.

Об'єкт дослідження – процес формування звітності на підприємстві.

Предмет дослідження – сукупність теоретично-методичних та практичних аспектів щодо підготовки та вдосконалення звітності на підприємстві ТОВ «Еко Терра Трейд».

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі досліджено сучасний стан процесу формування звітності на підприємстві, використовуючи діалектичний підхід. У межах зазначеного підходу були застосовані два базові методи: індукція та дедукція. Для вирішення поставлених завдань використовувалися наступні методи: аналіз та синтез, групування, порівняння. Абстрактно-логічний метод дав можливість структурувати отриману інформацію та розглядати її узагальнено, що сприяло глибшому розумінню та узагальненню результатів дослідження. Використання методів аналізу та синтезу, зведення та групування дозволило докладно розібрати та систематизувати інформацію, що була важливою передумовою для розробки рекомендацій щодо удосконалення системи обліку та контролю на підприємстві. Аналіз коефіцієнтів, трендовий аналіз та прийоми порівняння й узагальнення застосовувались для виявлення впливу чинників на зміну показників ефективності господарювання й надання рекомендацій, направлених на мінімізацію кризових проявів у діяльності досліджуваного підприємства.

Інформаційна база дослідження представлена численними нормативно-правовими документами України, що законодавчо забезпечують процес звітування на підприємствах; статистичні дані; статті, монографії, навчальні посібники провідних науковців, дослідників як в Україні, так і за її межами; матеріали науково-практичних конференцій, періодичних спеціалізованих видань; інформація з мережі Інтернет тощо. Інформацію щодо діяльності досліджуваного підприємства отримано безпосередньо у керівництва: первинні документи, статутно-довідкові документи, реєстри обліку з автоматизованої системи BAS, різні види звітності ТОВ «Еко Терра Трейд».

Структура та обсяг роботи. Структурно робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел (46 джерел) та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи – 72 сторінки. Основний зміст викладено на 65 сторінках, у тому числі 11 таблиць та 14 рисунків.

Публікації результатів дослідження. За темою дослідження автором було взято участь та оприлюднено тези доповіді на студентській конференції факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій ОНЕУ (10-11 квітня 2024 р., ОНЕУ). Тема доповіді: «Звіт про управління в умовах розкриття інформації про сталий розвиток», науковий керівник – к.е.н., доц. Москалюк Г.О.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні засади формування звітності підприємств**» розкрито сутність звітності, нормативно-правове забезпечення звітності, склад, види та структура звітності підприємств, особливості нефінансової звітності в Україні і світі, а також перспективи і ризики застосування інноваційних технологій у процесі

звітування.

У другому розділі «**Особливості формування звітності на ТОВ «Еко Терра Трейд»**» надано загальну характеристику підприємства, проаналізовано його фінансовий стан, розглянуто особливості формування та подачі звітності на досліджуваному підприємстві, а також оцінено систему внутрішнього контролю підприємства.

У третьому розділі «**Аналіз ефективності господарювання та напрями вдосконалення процесу звітування на ТОВ «Еко Терра Трейд»**» проведено аналіз безбитковості діяльності, ефективності використання оборотного капіталу та аналіз вірогідності банкрутства на підприємстві. Окрему увагу приділено формуванню напрямів вдосконалення звітності та її аналізу на ТОВ «Еко Терра Трейд».

ВИСНОВКИ

Провівши дослідження особливостей і методики складання звітності українських підприємств на прикладі ТОВ «Еко Терра Трейд», можна зробити такі загальні висновки.

1. Дослідження складу, видів та нормативно-правового забезпечення звітності підприємств встановило, що звітність є ключовим елементом фінансової прозорості та взаємодії з зацікавленими сторонами, який забезпечує довіру, ефективне управління та прийняття обґрунтованих рішень, сприяючи стійкому розвитку бізнесу в довгостроковій перспективі. Склад, строки подання, види звітів, особливості їх складання регулюється законодавством України через НПСБО 1, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», МСБО 1, спеціальні методичні рекомендації та інші нормативні документи.

2. Вивчення актуальності складання та сутності нефінансової звітності показало, що нефінансова звітність – це частина звітності підприємства, яка не стосується фінансової діяльності, але включає в себе інформацію про різні аспекти діяльності підприємства, такі як соціальна відповідальність, екологічна діяльність, корпоративна культура, управління персоналом та інші. Основними її складовими вважається: соціальна відповідальність, екологічна діяльність, корпоративна культура, гідність та управління. Звітність, підготовлена на підставі принципів ESG, набуває дуже особливого значення у сучасному бізнес-середовищі, де сталість, соціальна відповідальність та етичні стандарти відіграють значну роль для інвесторів, споживачів та усіх зацікавлених сторін.

Вважаємо, що Звіт з управління потребує вдосконалення як з сторони законодавців щодо регламентації окремих положень до розкриття інформації, так і з сторони компаній, які мають по новому сприймати необхідність звітування про екологічні, економічні і соціальні аспекти власної діяльності. Це стає реальною необхідністю у зв'язку із, по-перше, підвищенням важливості функціонування в умовах сталості під час війни, а по-друге, прийняттям стандартів звітності про сталий розвиток у ЄС і розумінням об'єктивності включення і України в процеси такого звітування у майбутньому.

3. У роботі було досліджено розвиток інноваційних технологій у звітності підприємств і встановлено, що їхнє впровадження відкриває безліч можливостей для

покращення якості життя людей, оптимізації виробництва та послуг, підвищення прозорості діяльності підприємств, а також зростання ефективності управління в цілому. Перспективами розвитку інноваційних технологій у звітності, на нашу думку, є штучний інтелект, підвищення конкурентоспроможності, блокчейн технології, зменшення ризику помилок та економія фінансів, електронна звітність та документообіг, аналітика та Big Data. Проте разом з цими перевагами інноваційні технології несуть за собою певні ризики, які було розглянуто у 1 розділі роботи і встановлено, що вони потребують уважного аналізу та управління. До складу основних ризиків впровадження інноваційних технологій було віднесено: фінансові збитки, конфіденційність та безпека даних (кібератаки), складність впровадження, помилки та неточності.

4. Дослідження звітності підприємств здійснювалось на прикладі даних ТОВ «Еко Терра Трейд», яке з 2018 року функціонує у сфері лісопильного та стругального виробництва, здійснюючи у тому числі експортно-імпорту діяльність. У 2 розділі роботи розглянуто особливості здійснення діяльності досліджуваним підприємством, організації системи обліку та контролю, а також специфіку формування та подання звітності

Аналіз фінансового стану показав, що на кінець 2023 року досліджуване товариство було фінансово нестійким та неплатоспроможним. Щодо порівняння динаміки показників ділової активності та ефективності господарювання зазначимо наступне: зростання коефіцієнта оборотності активів супроводжується зростанням рівня збитковості продажів, визначеної за фінансовим результатом від основної операційної діяльності. Зокрема, коефіцієнт оборотності активів ТОВ «Еко Терра Трейд» за період 2022-2023 роки зріс з 0,67 до 1,92. Проте збитковість продажів зменшилась з 15,1% до 3,82%.

5. Розрахунки свідчать, що досліджуване товариство у 2023 році втратило запас фінансової міцності оскільки значення точки беззбитковості у абсолютному виразі було майже у 4 рази більше ніж чистий дохід. Така ситуація була зумовлена вкрай низькою питомою вагою маржинального доходу у чистому доході від реалізації продукції та товарів (1,1%.)

На ТОВ «Еко Терра Трейд» період обороту по дебіторській заборгованості за товари, роботи та послуги протягом 2021-2023 років стабільно менше за період обороту по кредиторській заборгованості за товари, роботи та послуги. Зокрема, у 2023 році співвідношення між цими періодами склало 48 днів проти 158 днів. Подібні співвідношення спостерігаються також й у 2021-2022 роках й це є позитивним для товариства, оскільки навіть за наявності ознак неплатоспроможності (усі значення показників платоспроможності на аналізованому підприємстві у 2023 році є нижчими за рекомендовані значення) для того, щоб покрити невелику частину найбільш строкових зобов'язань у товариства вистачить наявних коштів, а вже в подальшому доцільно узгодити графік сплати заборгованості.

6. Наше дослідження показало, що у 2022 та 2023 роках тривалість фінансового циклу на ТОВ «Еко Терра Трейд» була від'ємною. Це означає, що одного господарського обороту вже недостатньо щоб у повному обсязі

розрахуватись за найбільш строковими зобов'язаннями перед кредиторами. Також ми бачимо, що у складі кредиторської заборгованості ТОВ «Еко Терра Трейд» починають з'являтися прострочені платежі. Тому подальші дії товариства повинні бути направлені на зменшення періоду обороту кредиторської заборгованості.

Оскільки на досліджуваному підприємстві спостерігається відсутність власного капіталу станом на кінець 2023 року й усі зобов'язання складаються виключно з поточних зобов'язань, а у складі поточних зобов'язань відсутні короткострокові кредити банків, то вважаємо за доцільне оцінити вірогідність банкрутства ТОВ «Еко Терра Трейд» за допомогою такої моделі вірогідності банкрутства як модель О.О. Терещенка. Розрахунки свідчать, що у 2022 році ТОВ «Еко Терра Трейд» загрозувало банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів (значення Z (0,7528) було менше 1). У 2023 році ситуація кардинально погіршилась, оскільки значення Z ($=-0,53852$) було менше 0 й товариство згідно із цією моделлю є напівбанкрутом.

7. За результатами дослідження було надано низку рекомендацій, направлених на зниження витрат на виробництво технологічної та паливної тріски й зростання обсягів її продажів. Також за результатами дослідження запропоновано керівництву підприємства певні напрями вдосконалення звітності на ТОВ «Еко Терра Трейд», серед яких основні такі: взаємозв'язок з іншими внутрішніми процесами управління, посилення кібербезпеки, врахування принципів соціальної відповідальності та сталого розвитку, вдосконалення облікової політики, підвищення кваліфікації персоналу, залучення зацікавлених осіб і врахування їх інтересів та інші.

Вважаємо, що запропоновані рекомендації дозволять підвищити ефективність звітування на ТОВ «Еко Терра Трейд» та в цілому позитивно вплинуть на систему управління та функціонування підприємства під час війни.

АНОТАЦІЯ

Бильдіна М.С. «Методика складання та напрямки вдосконалення звітності підприємств (на прикладі ТОВ «Еко Терра Трейд»)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2024.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти звітності підприємств, зокрема сутність звітності, нормативно-правове забезпечення звітності в Україні, склад, види та структура звітності підприємств, особливості нефінансової звітності в Україні та світі, а також перспективи і ризики застосування інноваційні технології у звітності.

Проведено аналіз фінансового стану ТОВ «Еко Терра Трейд» та надано його економічну характеристику. Також проаналізовано безбитковість діяльності та ефективність використання оборотного капіталу, вірогідність банкрутства на ТОВ «Еко Терра Трейд». У практичній частині роботи розглянуто особливості формування та подачі звітності на досліджуваному підприємстві, а також особливості контролю стану бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства.

Запропоновано рекомендації за результатами проведеного аналізу, а також напрямки удосконалення системи звітності на ТОВ «Еко Терра Трейд».

Ключові слова: звітність, види звітності, формування звітності, нефінансова звітність, аналіз, достовірність, стейкхолдери.

ANNOTATION

Bildina M.S. «Methods of preparation and directions of improvement of reporting of enterprises (on the example of LLC «Eco Terra Trade»)».

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 071 «Accounting and taxation»
Odesa National Economic University. – Odesa, 2024.

The thesis examines the theoretical aspects of enterprise reporting, in particular the essence of reporting, regulatory and legal support for reporting in Ukraine, the composition, types and structure of enterprise reporting, features of non-financial reporting in Ukraine and the world, as well as the prospects and risks of using innovative technologies in reporting.

The financial condition of LLC «Eco Terra Trade» is analyzed and its economic characteristics are provided. The break-even point and efficiency of working capital use, the probability of bankruptcy at LLC «Eco Terra Trade» are also analyzed. The practical part of the work considers the peculiarities of formation and submission of reports at the studied enterprise, as well as the peculiarities of controlling the state of accounting and financial reporting of the enterprise.

Recommendations based on the results of the analysis, as well as directions for improving the reporting system at LLC «Eco Terra Trade» are proposed.

Keywords: reporting, types of reporting, reporting formation, non-financial reporting, analysis, reliability, stakeholders